

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 991 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 483 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 372 podniků obchodu a 736 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se ve srovnání s předchozím měsícem mírně zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. 62,7 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 35,6 % jako uspokojivou a 1,7 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 36,3 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,9 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 61,8 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se zvýšilo, stejně jako hodnocení **zahraniční poptávky**. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 74,5 % tržeb, respondenti s 23 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,5 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 72 % tržeb, jako nízká u respondentů s 2,7 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 25,3 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 69,1 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 5,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 25,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 66,2 % tržeb, u 5,5 % za nízkou a u 28,3 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 33,8 % tržeb, poklesla u 7,2 % podniků a u podniků s 59 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 37 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 4,7 % a neměnnost podniků s 58,3 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,2 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 6,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 7,1 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 89,1 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 87,8 %. Podniky, jejichž tržby představují 53,2 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 18,8 % tržeb. Za hlavní **bariéry vyššího růstu výroby** považují respondenti reprezentující 21 % tržeb především nedostatečnou poptávku a respondenti s 29,8 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 87,5 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 11,4 % tržeb a zhoršila se u 1,1 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů se 8,4 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 16,2 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 90,7 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 82,4 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro **příští tři i šest měsíců** jsou očekávání **ekonomické situace** ve srovnání s březnem nižší. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 75,7 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky s 23 % a zhoršení respondenti s 1,3 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 25,4 % respondentů, u 0,8 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 73,8 % tržeb.

Pro **příštích šest měsíců** respondenti s 30,8 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 1,3 % a respondenti představující 67,9 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 65,1 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 33,8 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 1,1 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 67,7 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 27,2 % a se snížením respondenti s 5,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 29,8 % tržeb, snížení očekává 2,8 % respondentů a neměnnost 67,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 35,7 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 60,1 % za celý soubor a snížení exportu očekává 4,2 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 39,6 % tržeb, pokles respondenti s 4,3 % tržeb a respondenti s 56,1 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 27,2 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 70,3 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 2,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 28,9 % respondentů zvýšení dovozu, 2,8 % snížení a 68,3 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 84,6 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 5,4 % a nedostatečné u podniků s 10 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 83,3 % tržeb, více než dostatečné u 5,6 % a nedostatečné u 11,1 % respondentů.

Pro období příštích tří měsíců respondenti očekávají pomalejší růst **výrobní činnosti a zaměstnanosti**, dvě třetiny z nich počítají se stabilním vývojem. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 29,3 % tržeb, se snížením počítá 6,7 % respondentů a respondenti s 64 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 32,2 % tržeb, neměnný vývoj 63,9 % respondentů a pokles výroby 3,9 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 9,8 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 15,1 % počtu respondentů. Respondenti se 65,6 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 19,3 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 19 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 3 % tržeb a s neměnností u 78 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 32,7 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 62,6 % tržeb a rychleji u 4,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 19,7 % tržeb, snížit u 3,4 % tržeb a 76,9 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,3 % z celkového počtu podniků, které odpovíděly (tržby těchto podniků představují 14,2 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 86,9 % počtu respondentů, u 11 % se zlepší a u 2,1 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 46,1 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 11 % a snížení 15,9 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se oproti minulému měsíci snížilo o 0,3 bodu, ale je o 5,4 bodu vyšší než v dubnu 2006.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení současné ekonomické situace meziměsíčně mírně zvýšilo. V dubnu hodnotilo 50 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 47,3 % jako uspokojivou a 2,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 33,5 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 17,4 % respondentů a u ostatních (s 49,1 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se zvýšilo také. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 78 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 8,4 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 13,6 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 50,1 % stavebních prací a za uspokojivou s 47,9 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 28,8% stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje ekonomické situace pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou oproti vysokým hodnotám v minulých měsících nižší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 60,9 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 28,9 % stavebních prací a zhoršení s 10,2 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 43 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 10,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 46,6 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají pokračování dosažené úrovně stavební činnosti. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 52,1 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 1,4 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 46,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 81,6 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 15,6 % respondentů a snížení 2,8 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 79,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 68,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 12,6 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 5,5 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 8 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 26,3 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9,1 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 32,9 % své produkce, neměnnost u 67 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 14,2 % produkce, stejně rychle u 76,7 % produkce a rychleji u 9,1 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32,8 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,1 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 46,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 13,4 % a snížení 11,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,3 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se meziměsíčně mírně zvýšilo (o 0,5 bodu) a je o 5 bodů vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání s březnem zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 52 % respondentů, 45,8 % jako odpovídající sezóně a 2,2 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v dubnu snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92,2 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 7,4 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 20,6 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 78,1 % tržeb a s 1,3 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 71,1 % respondentů, 18,6 % očekává růst a 10,3 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 76,6 % tržeb, 4,5 % předpokládá pokles a 18,9 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje ekonomické situace **pro příští tři měsíce** se nezměnila, **pro příštích šest měsíců** jsou vyšší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 43,9 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 55,4 % žádné změny nepředpokládají a 0,7 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně zvýšilo o 2 body a dosáhlo nejvyšší hodnoty ve své historii; v meziročním srovnání je o 8,1 bodů vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v dubnu nezměnilo hodnocení současné ekonomické situace, hodnocení poptávky se zvýšilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** v dubnu 69,9 % respondentů jako dobrou, 28,7 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,4 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou však nižší. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 37,9 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 61,2 % respondentů a 0,9 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 93 % respondentů, růst cen 6,9 % respondentů a 0,1 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 9,8 % respondentů, neměnnost 70,9 % a růst počtu zaměstnanců 19,3 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** jsou pro období **příštích tří i šesti měsíců** nižší než v březnu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci, kdy dosáhlo své nejvyšší hodnoty, snížilo o 1,3 bodu, ale je o 8,3 bodu vyšší než v dubnu 2006.